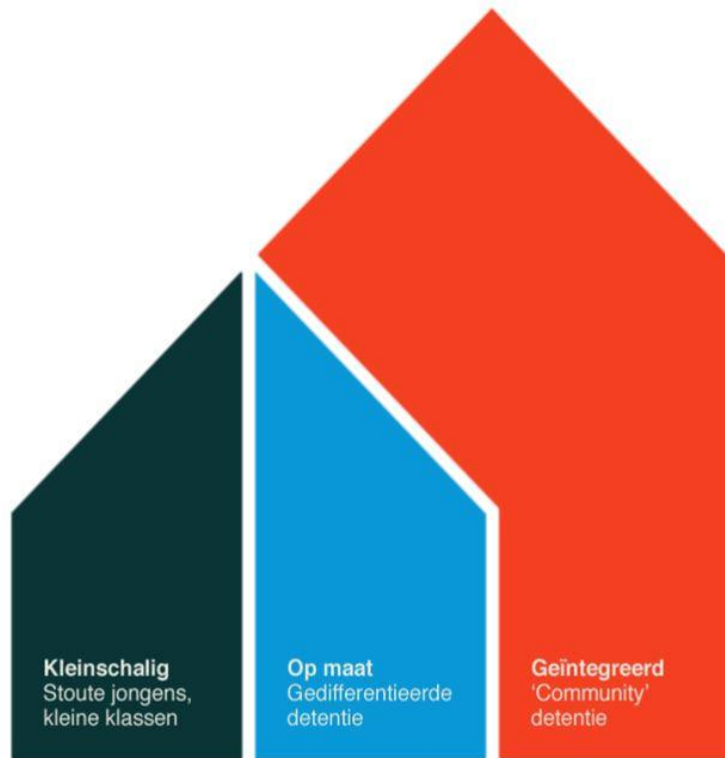

Vzw De Huizen Jaarverslag 2020

de huizen

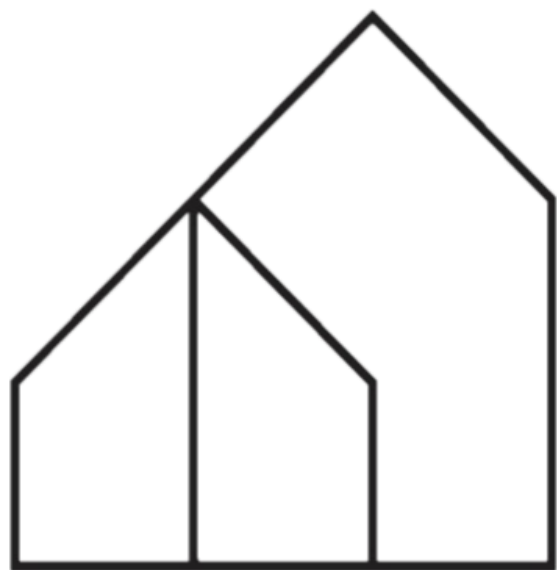
de huizen

toekomst- en oplossingsgerichte strafuitvoering

2020 was voor iedereen een uitzonderlijk jaar. COVID-19 verplichtte ons om op een andere manier te gaan werken en leven. Het corona-tijdperk maakte ons meer dan ooit duidelijk dat we de gevangenissen als concept moeten verlaten en op zoek moeten gaan naar alternatieven.

Snel vonden wij de overgang naar de digitale wereld, waarbij we ons bereik misschien zelfs nog groter konden maken. In België werd het concept 'detentiehuisen' voor de eerste maal opgenomen in het regeerakkoord en de beleidsnota van justitie. De focus ligt hierbij op bepaalde doelgroepen zoals de jongvolwassenen in detentie. Bovendien werkten we dit jaar aan een hele hoop andere opdrachten, met mooie resultaten als gevolg. Een voorbeeld hiervan is het finaliseren van de aanbevelingennota voor moeders met kind in detentie.

Ook op Europees niveau hebben we niet stilgezeten. RESCALED ontwikkelt zich tot een echte organisatie die actief pleit voor het detentieconcept van de 21ste eeuw. Collega's in Portugal, Frankrijk, Nederland en Noorwegen zijn hard aan het werk om de academische wereld, de politieke wereld, de wereld van het penitentiaire werkveld en het brede publiek kennis te laten maken met het concept detentiehuisen.

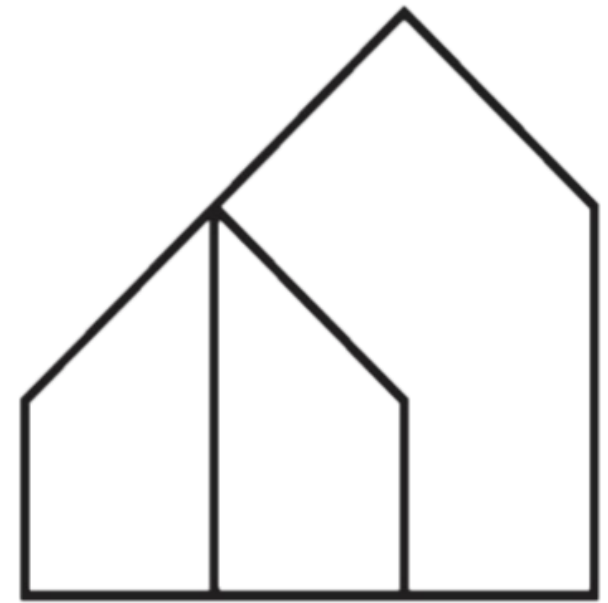

de huizen

OVERZICHT JAARVERSLAG

1. Detentiehuizen in regeerakkoord en beleidsnota
2. Uitrol Loopplankhuizen – lokale initiatieven
3. Aanbevelingennota moeder-kind detentiehuis
4. Sensibiliseren
5. Partners in crime
6. Europese beweging RESCALED
 - RESCALED
 - Acties op vijf domeinen
 - Illustraties
7. Volgende stappen

1. Detentiehuizen in regeerakkoord en beleidsnota

de huizen

Detentiehuizen op politieke agenda

2020 startten we met een regering van lopende zaken. Desondanks hielden we de contacten warm met alle leden van de commissie voor justitie. In de zomer was er overleg met voormalig Minister van Justitie Geens. Hij was tevreden met de realisatie van de eerste twee transitiehuizen. De concrete praktijk kent zijn start en de eerste evaluatie was positief. Hij overtuigde ons om verder op zoek te gaan naar lokale partners die bereidheid tonen om in hun gemeente of stad een detentiehuis te verwezenlijken.

Op 1 oktober 2020 kwam er witte rook. Het was even wachten om te horen wie de nieuwe Minister van Justitie zou worden. Maar uiteindelijk mochten we Minister Van Quickenborne feliciteren met zijn nieuwe functie als Minister van Justitie. Al snel maakte Minister Van Quickenborne duidelijk dat hij het werk van Koen Geens wou verder zetten, meer zelfs: voor het eerst werden de **detentiehuizen** als concept in zijn **beleidsnota** opgenomen.

*“Het is niet wenselijk om de uitvoering van korte straffen binnen de huidige sterk beveiligde capaciteit uit te voeren. Er zal gezocht worden naar externe capaciteit met een aangepast veiligheidsniveau dat toelaat de link met de maatschappij zo maximaal mogelijk te behouden en zo detentieschade te voorkomen of te beperken. De verdere uitrol van de transitiehuizen is hiervoor belangrijk. **De creatie van detentiehuizen met aangepast veiligheidsniveau kan hier verder antwoord op bieden. We kijken hoe we deze kunnen inzetten voor specifieke doelgroepen. We denken hierbij aan jonge delinquenten.**” (pagina 9 – beleidsnota Justitie 4/11/2020)*

We zijn verheugd dat detentiehuizen nu letterlijk op de agenda staan van justitie. Uiteraard zit ons werk er nog niet op. We blijven verder inzetten op het zoeken naar lokale partners die interesse tonen en wensen mee te stappen in dit verhaal. Bovendien blijven we te allen tijde waken over het concept detentiehuizen.

Detentiehuizen op politieke agenda

In 2020 hadden we verschillende overlegmomenten met politici op Federaal, Vlaams en lokaal niveau. We werden uitgenodigd voor overleg bij de voorzitter van de Commissie voor Justitie, bij de Minister van Justitie, bij verschillende leden van de Commissie voor Justitie, bij burgemeesters en schepen van verschillende steden/dorpen. Bovendien hadden we ook verschillende keren overleg met het kabinet van Justitie.

De Huizen is actief in de Commissie voor Justitie. Via onze politieke contacten stellen we regelmatig parlementaire vragen betreffende de transitie- en detentiehuizen.

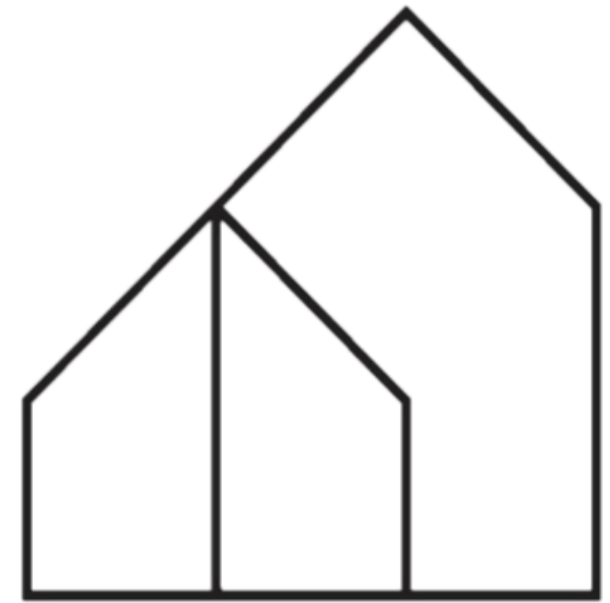
Minister Van Quickenborne besliste in de laatste maanden van 2020 dat er twee detentiehuizen zullen worden gerealiseerd in 2021. Groot nieuws ! In januari 2021 bevestigde hij dit in de Commissie voor Justitie.

*“Het gaat niet om een proefproject, maar om de uitvoering van wat in het regeerakkoord staat, met name het opzetten van kleinschalige detentieprojecten. In de beleidsverklaring hebben we ook de nadruk gelegd op het oprichten van detentiehuizen. Ik denk dat zij een bijkomend antwoord kunnen bieden op het probleem van de overbevolking en vooral ook een zinvolle detentie kunnen bevorderen. Het is duidelijk dat het concept nog niet definitief is geregeld maar ik wil snel van start gaan met deze huizen van bewaring. **Ik ben immers van plan om er dit jaar twee op te richten.**” (Integraal verslag; Commissie voor Justitie; CRIV 55 COM 356 : <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic356.pdf>)*

“De detentiehuizen zullen worden beschouwd als gevangenissen. Federaal personeel van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (EPI) zal instaan voor het dagelijkse beheer, het toezicht en het administratieve beheer. Het is derhalve niet nodig om de wet aan te passen. Een ministerieel besluit zal volstaan om te verklaren dat ze als gevangenissen kunnen worden beschouwd.” (integraal verslag; Commissie voor Justitie; CRIV 55 COM 356 : <https://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/55/ic356.pdf>)

We zijn uiteraard bijzonder enthousiast dat in 2021/2022 de eerste twee detentiehuizen zullen gerealiseerd worden. We blijven met man en macht draagvlak creëren op lokaal niveau en bezorgen deze plannen aan het kabinet van Justitie. De nieuwe Minister van Justitie is ambitieus, en wil werk maken van zinvolle detentie. Ook voor het kabinet kan zinvolle detentie enkel gerealiseerd worden in kleinschalige detentieprojecten.

2. Uitrol loopplankhuizen en lokale initiatieven

de huizen

Uitrol loopplankhuizen

De aanbevelingsnota voor **jongeren tussen 18 en 25 jaar** kreeg overal de nodige aandacht. De reacties waren opvallend positief.

Daarbij komt dat **de wet van 5 mei 2019** bepaalt dat het deel van de strafuitvoeringsrechter waarin is voorzien in de zogeheten wet betreffende de 'externe rechtspositie' van 2006 in werking treedt op **april 2021**. Dit zal ervoor zorgen dat er meer gedetineerden, maar vooral meer jongvolwassenen, in detentie terecht komen. Het besef groeit meer en meer dat alternatieve vormen van detentie aangewezen zijn om de kans op re-integratie te optimaliseren.

lokale initiatieven

Detentiehuisen mag dan wel als concept opgenomen worden in de nota. We steven ernaar dat deze detentiehuisen voldoen aan **de drie basis-pijlers** namelijk **kleinschaligheid, differentiatie en verankering in de buurt**.

Dit proberen we te bewaken door zelf actief contact op te nemen met verschillende lokale besturen alsook het middenveld. We brengen mensen samen en brengen partners in dialoog.

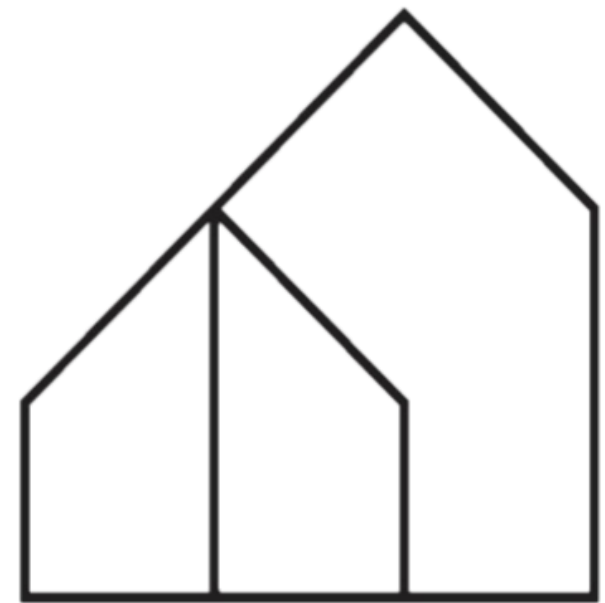

Kleinschalig
Stoute jongens,
kleine klassen

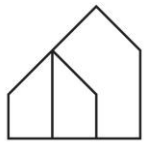
Op maat
Gedifferentieerde
detentie

Geïntegreerd
'Community'
detentie

3. Moeder-kind huizen

de huizen

de huizen

Een eerste Belgische stap in de realisatie van de grote penitentiaire hervorming kwam in de vorm van **transitiehuisen**. Een tweede stap was de nota met aanbevelingen voor detentiehuisen voor **first offenders tot 25 jaar**. Een derde stap is de aanbevelingennota voor **moeder-kind huizen**.

Werkgroep Moeder-kind:

Een werkgroep werd samengesteld met mensen uit verschillende disciplines. Mensen uit justitie maar ook mensen die dagdagelijks werken met jongeren. Via digitaal overleg poogden we de noden in kaart te brengen om op die manier een aantal aanbevelingen te formuleren. In 2021 willen we deze nota graag aan iedereen voorstellen.

Onderzoek:

Een groep studenten verbonden aan VIVES slaagde erin om mensen uit allerlei disciplines te bevragen alsook gedetineerden verblijvende op de vrouwenafdeling in Brugge.

Iedereen kon zich vinden in het idee om een detentiehuis te realiseren voor moeders in detentie. (Link?)

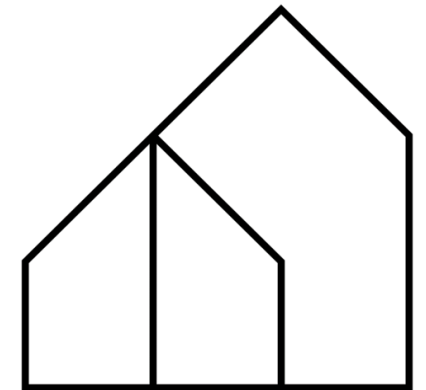
Moeder-kind huizen

AANBEVELINGEN
VOOR OUDERSCHAP
IN DETENTIEHUIZEN;
MOEDER-KINDHUIZEN

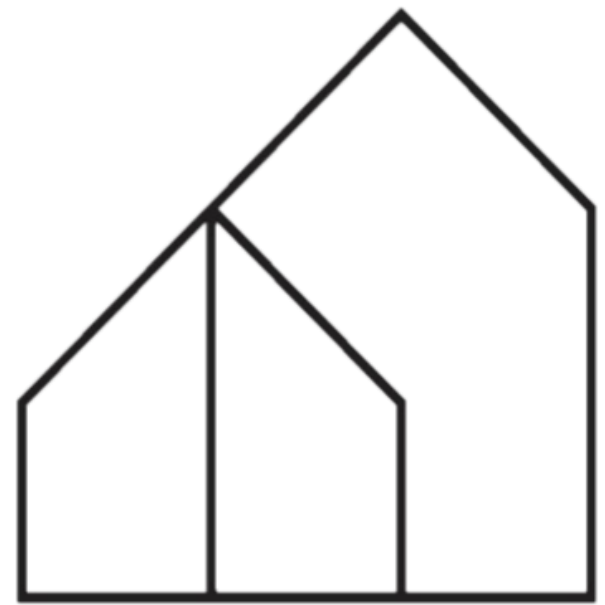
Moeder-kind
Vzw De Huizen

"Het kind verdient geen straf, maar
voelt het wel" (Reef & Schuyt)

We pleiten voor detentiehuisen voor moeder en kind maar we hopen ook op breder. Elke ouder in detentie moet de mogelijkheid krijgen om op een humane manier de band met hun kind(eren) te behouden.

4. Sensibiliseren

de huizen

Sensibiliseren

Sensibilisering is en blijft een belangrijk onderdeel voor VZW De huizen. Wegens COVID-19 werden helaas veel lezingen geannuleerd. Toch vonden we onze weg via digitale alternatieven. Een greep uit het aanbod:

*Debat @ Parijs (11/01/2020): Colloque: les moyens d'en finir avec la surpopulation carcérale.

*Debat UGent (04/03/2020): Alternatieve straf-maatregelen.

*Webinar (14/05/2020): Kleinschalige detentie

*Lezing Vives (12/11/2020): opleiding verpleeg-kundig 'gezondheidszorg in detentie en forensische settings

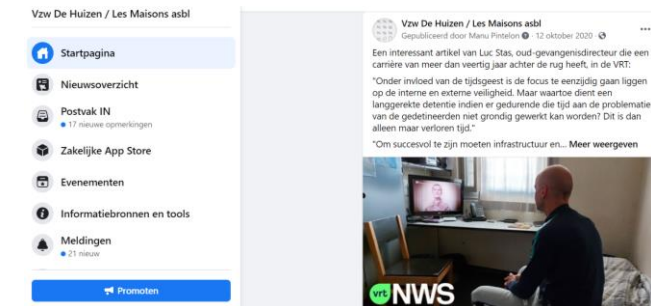
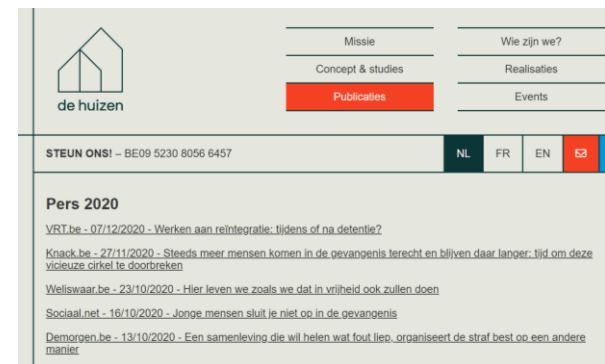
*Panelgesprek opleiding sociaal werk Hogent (1/12/2020): vermaatschappelijking: eigen kracht of trek je plan?

*Presentatie @ Europris (1/12/2020): Online juvenels and young offenders in prison and probation workshop

*
....

Lezing na lezing bouwen aan een draagvlak voor detentiehuisen.

De **website** alsook de **facebookpagina** worden actief gebruikt om het thema telkens opnieuw tot bij de mensen te brengen.

www.dehuizen.Be

info@dehuizen.be

VZW De Huizen

Sensibiliseren

De Huizen speelde ook dit jaar een zeer actieve rol in het **publieke debat** rond detentie, met onder meer opiniestukken in De Morgen, De Standaard, VRT NWS, De Knack, Kerk&Leven, maar ook op dewereldmorgen.be en sociaal.net.

OPINIE **Werken aan reïntegratie: tijdens of na detentie?**

Een recent voorstel om straffen op te splitsen in een deel vrijheidsberoving en een deel reïntegratiewerk krijgt een stevige aanvulling: je kan een gevangene wel degelijk al van dag één in hechtenis voorbereiden op zijn vrijlating.

Manu Pintelon (en anderen, zie onderaan artikel)
Nationaal coördinator vzw De Huizen en RESCALED

SOCIAAL.NET Achtergrond, verhalen en opinie voor sociale professionals

Opinie

'Jonge mensen sluit je niet op in de gevangenis'

16 oktober 2020 Marlies Gailliaert

OPINIE **Veerkracht van gedetineerden in coronatijd voedt mijn droom om hun detentie in huizen uit te zetten**

Gevangenisdirecteur Hans Claus getuigt over hoe gedetineerden in coronatijd erg begripvol waren voor moeilijke omstandigheden zoals geen bezoekrecht. Het maakt de droom die hij al lange tijd koestert weer springlevend: het uitvoeren van detentie in huizen in plaats van de gevangenis.

Hans Claus
Hans Claus is gevangenisdirecteur te Oudenaarde en als bezieler van vzw De Huizen pleitbezorger van kleinschalige detentiehuis met maximale aandacht voor maatschappelijke re-integratie.

DeMorgen.

Opinie Manu Pintelon

Wat quarantaine ons leert over ons gevangenisbeleid

De gevangenis in Mechelen, die al sinds 1874 in gebruik is. Beeld BELGA

Manu Pintelon en Marlies Gailliaert zijn de Belgische coördinatoren van vzw De Huizen.

Agora Website voor en door professionals in de jeugdzorg

Van gevangenis naar loopplankhuis

Vzw De Huizen is een organisatie die sinds 2012 strijdt voor een nieuwe vorm van detentie, namelijk detentiehuis. Onze gevangenen, die uit een vorige tijd dateren, moeten vervangen worden door kleinschalige, gedifferentieerde en in de buurt verankerde detentiehuis. Een nieuwe detentievorm die wel past binnen onze tijd. Onlangs werden in België de eerste stappen gezet naar kleinschalige detentie door het oprichten van twee transitiehuis in Mechelen en Edingen. Een goede, maar slechts eerste stap in de juiste richting!

Manu Pintelon

KERK & leven

Liever kleinschalige detentiehuis

TE GAST

Geertjan Zuijdwijf
Afdelingshoofd van de Centrale gevangenis van Leuven, onderzoeker aan het Centrum voor Religie, Ethiek en Detentie aan de KU Leuven en coördinator van RESCALED - Europese beweging voor kleinschalige detentie

De vraag of we gevangenen moeten afschaffen laat zich gemakkelijk verkeerd verstaan. Ze betekent namelijk niet: moeten we morgen alle gevangenen sluiten en hun

'Matthias Schoenaerts zijn muurschilderij op de wandeling van de gevangenis van Oudenaarde. Hij maakt hierbij een statement voor een meer zorgzame detentie. Foto: Hans Claus

Opinie - Manu Pintelon, Marlies Gailliaert .

Matthias Schoenaerts breekt de gevangensmuur voor jonggedetineerden

donderdag 2 juli 2020 14:50

Spread the love

Matthias Schoenaerts is ondertussen een naam die bekend in de oren klinkt. Hij is een schitterend acteur die zijn debuut kende in de Belgische bioscopen maar ondertussen ook Amerika heeft weten te versieren. Naast zijn acte carrière als acteur leeft hij zich ook

NWS

Hoofdpunten Regio Kijk Luister Net binnen Zoeken

Kleinere detentiehuis

Schoenaerts kwam naar Oudenaarde op vraag van gevangenisdirecteur Hans Claus. "Hij probeert er met het internationale project 'Rescaled' een andere detentievorm door te krijgen, kleinere detentiehuis waar een beperkte groep gedetineerden samenwonen", aldus de acteur, die ambassadeur is van het project. "In Zweden en Noorwegen bestaat het al en daar blijkt het een heel effectieve detentievorm te zijn dat de recidivecijfers naar beneden haalt."

DeMorgen.

Opinie

'Los die aanslepende penitentiaire crisis ten gronde op'

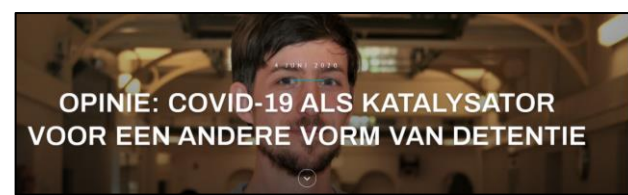
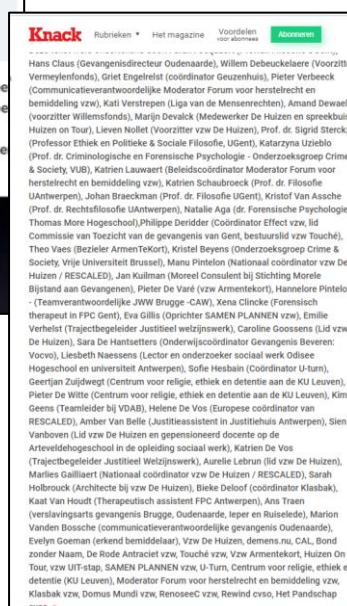
Hans Claus. Beeld Karel Duerinckx

Ook leden en partnerorganisaties deden mee in het publieke debat voor detentiehuisen. Samen publiceerden we een brief in De Knack, maar ook individueel publiceerden zij hun mening/ervaring.

Sensibiliseren

De Huizen wil ook jongeren informeren, interesseren en sensibiliseren. Dit gebeurt via sociale media, maar vooral via opleiding. We zijn vaak **te gast** als spreker in bepaalde opleidingsonderdelen (universiteit en hoge scholen) en schreven zelfs mee aan een gloednieuw **lessenpakket** voor middelbare scholen.

Ook dit jaar zorgden heel wat studenten architectuur van de UGent voor nieuwe **maquettes** van moeder-kind detentiehuisen en verschillende studenten criminologie en sociaal werk schreven hun **master- en bachelorproeven** over detentiehuisen.

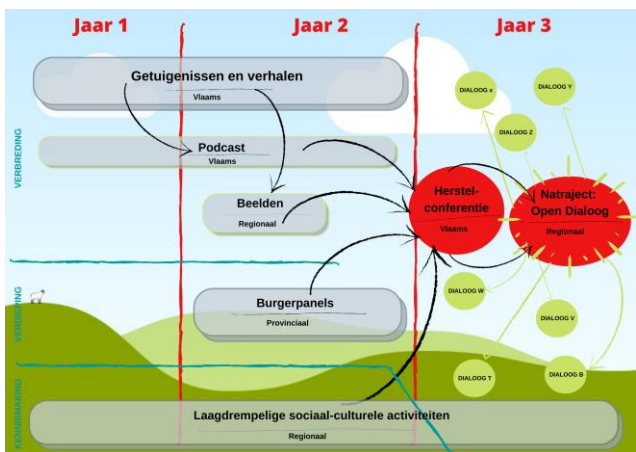

Project DIALOOG

We need to talk about Herstel

Vzw De Huizen werkt mee aan het project DIALOOG, samen met alle Vormingplussen en de Rode Antraciet over heel Vlaanderen.

DIALOOG wil een maatschappelijk draagvlak voor een herstelgerichte samenleving en zet daartoe een meerstemmige publieke ruimte op die alle burgers uitdaagt om met elkaar in dialoog te gaan over een betekenisvolle gerechtigheid met een bevredigende uitkomst voor dader, slachtoffer en samenleving.

Het projectdossier DIALOOG werd goedgekeurd door departement Cultuur, Jeugd en Media, afdeling sociaal-cultureel werk (laborol). Dit maakt het voor ons mogelijk om DRIE JAAR lang te werken rond dit thema.

Vzw De Huizen helpt vanuit de kerngroep zeer actief mee bij de verdere uitrol van dit project.

Sensibiliseren

Huizen On Tour

Met onze '**Huizen on Tour**', een avondvullend programma, willen we het maatschappelijke draagvlak creëren dat nodig is om detentiehuisen in de praktijk te brengen. Op vrijdag 23 oktober waren we te gast bij **de Unie der Zorgelozen in Kortrijk**. We hebben deze gestreamd en gefilmd zodat we deze verder kunnen verdelen.

<https://www.youtube.com/watch?v=xXH4qpzRi6Y&feature=youtu.be>

Verschillende sprekers belichten het concept van De Huizen vanuit hun eigen perspectief als criminoloog, psycholoog, architect, advocaat, bemiddelaar of ervaringsdeskundige. **Marijn Devalck** zorgt voor 'jailsongs' en modereert het gesprek met het publiek.

Breaking the walls

Wegens covid-19 vielen, net zoals bij velen, alle plannen van Matthias Schoenaerts in het water. Maar als peter van VZW De Huizen en RESCALED besloot hij een kunstwerk te maken in de gevangenis van Oudenaarde en Antwerpen. Hij houdt een pleidooi voor meer menselijkheid.

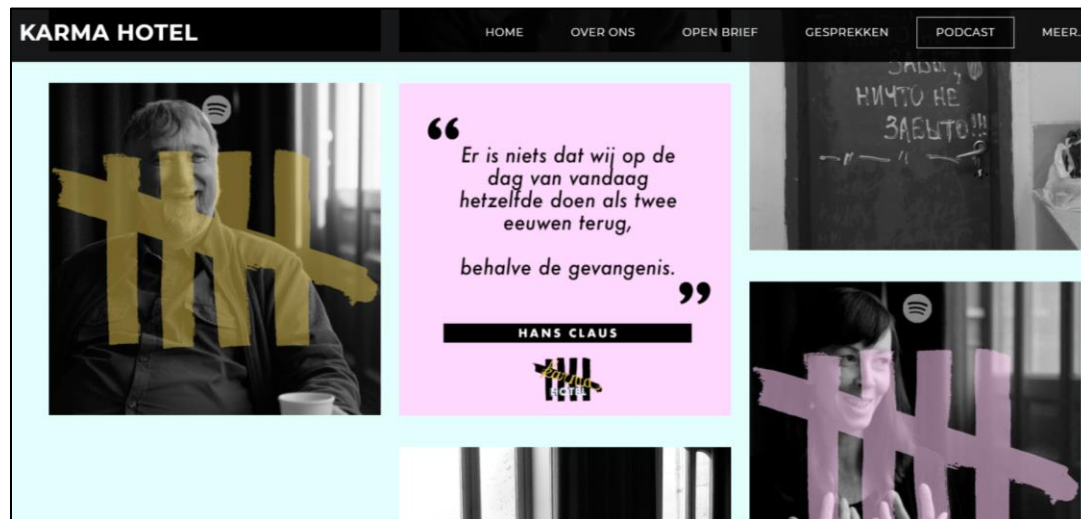

'Wees eindelijk eens wat warmer voor elkaar. Ook voor gevangenen' Matthias Schoenaerts

Sensibiliseren

KARMA HOTEL

De Nationale Dagen van de Gevangenis (NDG) zijn een initiatief van een aantal pluralistische groeperingen en organisaties. Ze willen over de Belgische situatie binnen de gevangensmuren informeren en de dialoog hieromtrent stimuleren. **Als VZW namen we deel aan Karma Hotel.** Een initiatief van het August Vermeylenfonds en het Geuzenhuis.

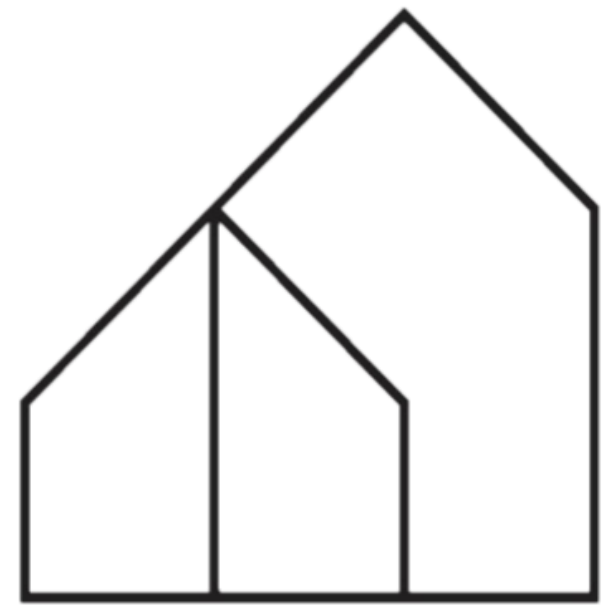
De link naar het interview met Hans Claus:

<https://www.youtube.com/watch?v=xjAUSuu574Y&t=6s>

De link naar een podcast:

<https://www.karmahotel.org/podcast.html>

5. Partners in crime

de huizen

Partners in crime

Touché VZW

LIGA voor mensenrechten

Moderator

De Kiem

Bond Zonder Naam

Armentekort

U-turn

Without Walls

Uit-stap VZW

Stichting voor Morele Bijstand aan Gevangenen

Pax Christi

De Klasbak

De Rode Antraciet

Straatwoordenaar

Partners in crime

10/12/2020 – Hans Claus: Ambassadeur voor de vrede 2020 – Pax Christi

Elk jaar benoemt Pax Christi twee Ambassadeurs voor de Vrede. Mensen die zich op bijzondere wijze inzetten voor een geweldloze en rechtvaardige samenleving. Naast Mohamed Barrie is Hans Claus, als bezieler van VZW De Huizen, verkozen tot ambassadeur van de Vrede. Deze titel dankt hij aan zijn doorgedreven engagement voor een humaner strafstelsel. Nog verder dan het strafstelsel hekelt Hans Claus het huidige economische stelsel. Deze focust zich hoofdzakelijk op groei en gaat voorbij aan de mens en natuur. Beide ambassadeurs zijn gehuldigd op 10 december 2020, dag van de Mensenrechten.

De link naar de huldiging kan je hier terugvinden:

<https://www.paxchristi.be/nieuws/online-huldiging-ambassadeurs-voor-de-vrede>

De link naar het interview met de nieuwe ambassadeur van de Vrede:

https://www.youtube.com/watch?v=ipw129S4CIY&feature=emb_title

6. Europese beweging RESCALED

SMALL-SCALE

RESCALED pleit ervoor om de vrijheidsberoving in Europa in **detentiehuizen** uit te voeren en niet langer in gevangenissen.

DIFFERENTIATION

Momenteel is RESCALED actief in vijf landen: **België, Nederland, Frankrijk, Noorwegen** en **Portugal**. Deze Europese samenwerking toont dat het concept van detentiehuizen relevant is voor alle betrokken landen. Al vraagt de implementatie in elk land een eigen aanpak, aangepast aan de specifieke politieke, culturele en sociale context en aan het nationale gevangenisstelsel.

COMMUNITY- INTEGRATION

ACTIES OP 5 DOMEINEN

① ONDERZOEK

Zowel nationaal als Europees werd dit jaar samengewerkt met onderzoekers van verschillende disciplines om bij te dragen aan de 'evidence base' van detentiehuizen. In november dienden we samen met de VUB een Europese **Cost Action**-aanvraag in met als titel "Penal Policy Reform in Europe: Community-integrated, Small-scale and Sustainable Forms of Detention". De bedoeling van deze aanvraag is om een Europees onderzoeksnetwerk op te richten.

② WETGEVING

Op vlak van wetgeving en beleid kwam het grootste succes dit jaar uit België, waar detentiehuizen werden opgenomen in het **regeerakkoord** en **beleidsplan** van justitie. In Portugal werd ook een voorstel tot wetwijziging uitgewerkt en werden veelbelovende gesprekken gevoerd met parlementsleden.

③ GEVANGENISWEZEN

In de vijf landen werden de gevangenis-administraties, directeurs en personeel geïnformeerd over detentiehuizen en betrokken bij onze activiteiten.

④ RESCALED ALS IVZW

In 2020 werden de voorbereidingen getroffen om een **ivzw** op te richten. Daarnaast werd werk gemaakt van de '**corporate identity**' van RESCALED met een logo, lettertype, website en sociale media:

Like Share Follow us!

⑤ NETWERK

Het opbouwen van een sterk en gedreven netwerk is cruciaal voor RESCALED. In 2020 moest dit grotendeels digital gebeuren. In Nederland werden bijvoorbeeld maandelijkse **livestreamsessies** georganiseerd met de bedoeling om de relevante sectoren en het grote publiek te betrekken bij onze paradigmashift: www.rescaled.nl/livestreams/. Om ons netwerk te informeren, schreven we bijvoorbeeld ook **maandelijkse blogs**, telkens vanuit een ander nationaal perspectief: www.rescaled.org/news/

Ter illustratie...

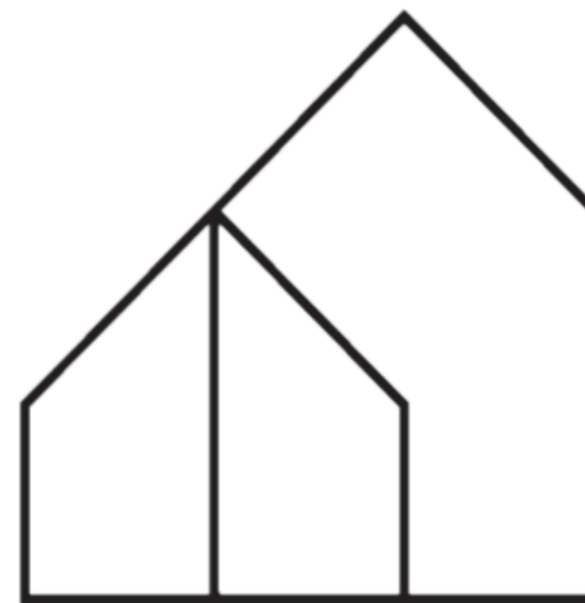
Detentiehuis ontworpen door **Mélanie Bouteille**
i.s.m. Farapej, **RESCALED** Frankrijk

Ter illustratie...

Detentiehuis ontworpen door **Johanne Dalemark**
In het kader van haar masterproef in architectuur
RESCALED Noorwegen

7. Volgende stappen

de huizen

Volgende stappen 2021

2021 is het jaar waarin we verder werken aan de keuzes gemaakt in 2020. Het kabinet is bereid om werk te maken van de eerste detentiehuisen. Wij als VZW zetten volop in op de implementatie ervan via de lokale initiatieven. De politieke wereld reageerde hier alvast gunstig.

De nieuwe aanbevelingsnota specifiek voor moeder in detentie wordt voorgesteld aan het brede publiek. We hopen dit met de nodige aandacht aan te brengen.

De Huizen zal in 2021 meer dan ooit –al dan niet digitaal- sensibiliseren over het concept van De Huizen.

We houden contact met scholen, universiteiten, onderzoekscentra om het concept van detentiehuisen verder te verdiepen. We bekijken de mogelijke obstakels die de realisatie van detentiehuisen bemoeilijken en gaan op zoek naar manieren om deze weg te werken.

RESCALED wordt in 2021 verder uitgerold met als hoogtepunt een nieuw internationale conferentie op het eind van 2021. In aanloop naar de nieuwe internationale conferentie zal elk land een nationale conferentie organiseren waarin zij zich focussen op één van de mogelijke obstakels.